

ният фактически брой на явилите се на работа се получава, като се раздели броят на изработените човекодни на броя на работните дни през месеца. Например, ако в търговското предприятие „Н“ са изработени през 26-те работни дни на м. април 3,900 човекодни, а средносписъчният брой на търговските работници в предприятието възлиза на 180 души, коефициентът на използването на работната сила ще бъде

$$Кизп = \frac{39,000}{180 \times 26} \times 100 = 83\%$$

Или, очевидно е, че 17% от средносписъчния брой не е използван.

Динамиката на средносписъчния брой не може да охарактеризира интензивността на изменението на работната сила. Тя ни показва само какво е абсолютното нарастване или намаление на средносписъчния брой. Това обаче е краен резултат от един процес на постоянно назначаване и уволняване на търговски работници, който също така заслужава внимание при анализа. Непрекъснатото сменяване на работниците или текучеството оказва много неблагоприятно влияние върху търговската дейност и трябва да бъде добре изучено. То води на първо място до намаляване на производителността на труда, тъй като работниците бързо се сменят и нямат възможност да се запознаят в един по-продължителен период с работата. Текучеството обикновено говори за неустановеност и за повърхностно отношение към работата от страна на много работници. В търговията специално то е резултат понякога и от злоупотребите, които налагат да бъдат уволнявани нечестни търговски работници.

Същността на текучеството се състои в непостоянството на кадрите и в тяхното непрекъснато сменяване. Абсолютният размер на текучеството се изразява чрез броя на сменените се търговски работници и се определя от по-малкото число на приетите и уволнени търговски работници. Текучеството може да бъде изразено и чрез относителен показател, наречен коефициент на текучеството, който се изчислява, като се раздели абсолютният размер на текучеството за определен период от време на средносписъчния брой на търговските работници за същия период и

полученото частно се умножи по 100, или $К. тек. = \frac{См}{Бр} \times 100\%$.

Какво е било текучеството в предприятието „Н“ може да установим по следния начин:

Периоди	Приети	Уволнени	Сменили се	Средносписъчен брой	Коефициент на текучество
1952	80	95	80	2,500	3·20**
1953	100	110	100	2,600	3·85
1954	50	40	40	2,650	1·51
1955	35	35	35	3,000	1·17

*) См — брой на сменените се
СБр — средносписъчен брой

***) К. тек. 1952 г. = $\frac{80}{2500} \times 100 = 3·20$